

בשם משמואל להגה"ק מסוכטשוב זצ"ל (על שבועות - תעדר"ר ד"ה סמיכת וכו') כתב: כי הנה בתיקוני הזוהר, שבשבת כתיב מחלילה היינו המכניס את הסט"א לחלל דקדושה, ולפי זה מובן דמסכת שבת מתחילה מדיני הוצאה והכנסה. שזה עיקר וטעם איסור מלאכת שבת, וכל מלאכות שבת נכללו באיסור הוצאה. ויש להבין לפי זה למה נכתב איסור הוצאה בתורה רק ברמז אל יצא - אל יוציא, ולפי' הר"ח איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה וגו' מה כתיב בתריה ויכלא העם מהביא, הרי שההבאה נקראת מלאכה ולמה לא פירש להדיא אחר שזה העיקר.

אך י"ל על פי מה שאיתא בספרים הק' רמז שמתחיל התנא יציאות השבת ראשי תיבות יו"ד ה"א, וכנראה שחילול שבת בהוצאה פוגם בשם זה. וידוע ששם זה הוא עלמא דאתכסיא, ע"כ נכתב בתורה נמי ברמז ולא בהתגליא, ודבר שהיה בכלל ללמד על כל הכלל יצא עד היכן חילול שבת פוגם. אלא שבהוצאה פוגם פגמא רבה. ובשאר מלאכות פגמא זוטא עכד"ק.

★★

בארץ צבי מהגה"ק מקוזיגלוב זצ"ל בשו"ת (ח"א סי' מא) כתב ליישב בזה, בהקדם החידוש שחידש האבני נזר (יו"ד ח"ב סי' שנא ס"ק ג) דגר שמל ולא טבל, אע"פ דלא הוה אכתי גר לענין שאר מצוות, מ"מ לענין שבת הוה גר וחייב על כל מלאכות וכו' עכ"ד האב"נ. וי"ל דמ"מ על הוצאה לא יהיה חייב גר כזה, משום דהא דיצא להאבני נזר חידוש זה הוא עפ"י המבואר בזה"ק דהקשה דאמאי לא נצטוו ישראל על שבת קודם שבאו למרה, ותירץ משום דקודם לכן אכתי הוו גר שמל ולא פרע, משום דאכתי לא נתפרעו עד שבאו למרה.

והנה באמת יש להקשות, דהא מבואר ביבמות (מו ע"א) דגר שמל ולא טבל לא הוי גר, וילפינן מישאל שלא טבלו עד שבאו לסיני עש"ה, א"כ במרה הוו ישראל מל ולא טבל, והאיך נצטוו על השבת, וע"כ מזה ראייה דגם מי שמל ולא טבל נצטוו על השבת ע"כ.

אמנם מבואר בשבת (פז ע"ב) דעל תחומין לא איפקדו וע"ש בתוס' ד"ה אתחומין דהיינו הוצאה, א"כ שוב אין ראייה דגר כזה נצטוו על הוצאה, ולענין זה הוה הגר כמו לענין שאר המצוות דפטור.

היוצא לנו מזה, דיש בריה דחייבת על ל"ח מלאכות, ועל הוצאה לא חייבת כגון גר שמל ולא טבל, הרי דלענין הוצאה צריך להיות מקודש יותר מכל שאר מלאכות, דהיינו דצריך גם לטבול ואז יהיה חייב על הוצאה, והנה בזבחים (פט ע"א) מבואר, דכל המקודש מחבירו קודם לחבירו, והנה זה הכלל הגם דלא קתני רק לענין מצוות, מ"מ שייך גם לענין משניות דצריך לשנות דבר מקודש קודם לחבירו, כמו לענין תדיר דמבואר בתוס' בשבת כאן ד"ה יציאות וכו' בשם ר"ת דדבר ההוה רגיל הש"ס לשנות קודם, כמו"כ לענין מקודש.

ולפי"ז א"ש דתנא דמתני' נקט הוצאה ברישא משום דמקודש יותר משאר מלאכות, אבל לקמן (עג ע"א) דחשיב הל"ט מלאכות, שפיר חשיב הוצאה לבסוף, משום דאליבא דאמת נצטוו על הוצאה בסוף בסיני ולא במרה כמו שאר מלאכות, לכן נקט התנא הוצאה לבסוף.

ויש להביא בהקשר לדברי הארץ צבי הנ"ל את דברי האמרי אמת לכ"ק אדמו"ר מגור זצ"ל (פר' משפטים תרצ"ב) וז"ל: יש להסתפק אם גר שמל ולא טבל מותר לשמור שבת, כאן בארץ ישראל זה שכיח, וכבר הסתפק בזה באבני נזר ובעל ערוך לנר, ובאבני נזר מביא סברא מחודשת, דכמו שכל ישראל נצטוו במרה קודם מתן תורה על השבת אף שהיו אז מל ולא טבל כן הוא לדורות בכל גר שמל ולא טבל שיכול לשמור שבת, אבל אפשר לדחות, דלמאן דאמר דאתחומין לא איפקוד במרה, נמצא שקודם מתן תורה לא שמרו ישראל כל איסורי שבת דהא עדיין לא נצטוו אתחומין ואהוצאה.

ובתוס' ריש שבת הקשו אמאי מפרשין בריש המסכתא דיני יציאות השבת ובמשנה פרק כלל גדול קתני הוצאה בסוף האבות מלאכות, ותירצו דמשום כמה טעמים צריך לשנות יציאות השבת ברישא, והא דחשיב בפרק כלל גדול הוצאה לבסוף יש לומר דאתי שפיר למ"ד אתחומין לא איפקוד במרה, דלדידיה היו מקודם רק ל"ח מלאכות אסורות ואחר כך נתוספה המלאכה הל"ט, מלאכת הוצאה עכד"ק. (הנה שיש כאן מדברי הגאון הארץ צבי זצ"ל הנ"ל).

★★

עוד הביא בזה הגה"ק בעל הארץ צבי זצ"ל, בהקדם דברי הגה"ק ר' אברהם וינברג זצ"ל-ה"י בעל ה"ראשית בכורים" (על בכורות) שאמר לחדש (והובאו דבריו בחדושי